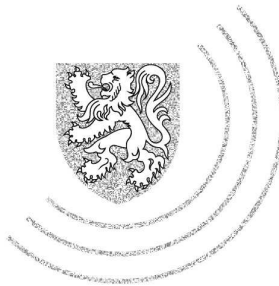

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2006-2007

29 maart 2007

ONTWERP VAN DECREET

**tot bekrachtiging van de schrapping en de aanpassing van eindtermen
voor het studiegebied Algemene vorming van het secundair onderwijs voor sociale promotie**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie
uitgebracht door mevrouw Cathy Berx**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Monica Van Kerrebroeck.

Vaste leden:

de heer Werner Marginet, de dames Katleen Martens, An Michiels, Marie-Rose Morel, Linda Vissers;

de dames Cathy Berx, Kathleen Helsen, Sabine Poleyn, Monica Van Kerrebroeck;

de heer Ludo Sannen, mevrouw Anissa Temsamani, de heer Robert Voorhamme;

de heer Karlos Callens, de dames Stern Demeulenaere, Laurence Libert.

Plaatsvervangers:

mevrouw Marijke Dillen, de heren Pieter Huybrechts, Stefaan Sintobin, de dames Greet Van Linter, Gerda Van Steenberge;

de heer Jos De Meyer, mevrouw Veerle Heeren, de heren Jan Laury, Luc Martens;

de heren Dirk De Cock, Chokri Mahassine, Joris Vandenbroucke;

de dames Margriet Hermans, Anne Marie Hoebeke, Vera Van der Borgh.

Toegevoegde leden:

de heer Jef Tavernier;

de heer Kris Van Dijck.

Zie:

1116 (2006-2007)

– Nr. 1: Ontwerp van decreet

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie besprak op 22 maart 2007 het ontwerp van decreet tot bekrachtiging van de schrapping en de aanpassing van eindtermen voor het studiegebied Algemene vorming van het secundair onderwijs voor sociale promotie.

I. TOELICHTING DOOR DE HEER FRANK VANDENBROUCKE, VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN WERK, ONDERWIJS EN VORMING

1. Algemene situering

De *minister* stelt dat de opleidingen van het studiegebied Algemene vorming van het secundair onderwijs voor sociale promotie ook opleidingen van het tweedekansonderwijs worden genoemd. Via deze opleidingen, al dan niet in combinatie met een beroepsgerichte opleiding, kunnen volwassen cursisten een volwaardig diploma secundair onderwijs behalen. Voor deze opleidingen gelden dan ook dezelfde eindtermen als voor de overeenkomstige opleidingen van het voltijds secundair onderwijs.

De cursisten die zich inschrijven voor de opleidingen van het studiegebied Algemene vorming van het secundair onderwijs voor sociale promotie, zijn gebaat met een zo efficiënt en effectief mogelijk leertraject. Daarom stelt, aldus de minister, artikel 12 van het decreet van 2 maart 1999 tot regeling van een aantal aangelegenheden van het volwassenenonderwijs de Vlaamse Regering in de mogelijkheid om voor de opleidingen van het studiegebied Algemene vorming, én op basis van de eigenheid van het onderwijs voor sociale promotie, bepaalde eindtermen te schrappen of aan te passen. De Vlaamse Regering dient hiertoe deze schrappingen of aanpassingen binnen de maand na de goedkeuring ter bekrachtiging voor te leggen aan de decreetgever.

Met voorliggend dossier wil de minister, in uitvoering van het decreet van 2 maart 1999 en met ingang van 1 september 2007, enkele eindtermen schrappen en aanpassen voor het studiegebied Algemene vorming van het secundair onderwijs voor sociale promotie.

De minister vervolgt dat de voorstellen tot schrapping of aanpassing van deze eindtermen in de bijlagen bij het besluit van de Vlaamse Regering van 26 januari 2007 betreffende de modulaire structuur van het secundair onderwijs voor sociale promotie voor

het studiegebied Algemene vorming zijn opgenomen. Het betreft enerzijds een voorstel tot schrapping van enkele vakgebonden eindtermen voor de tweede graad en de derde graad, en anderzijds een voorstel tot schrapping of aanpassing van enkele vakoverschrijdende eindtermen voor de tweede graad en de derde graad.

2. Motivering voor de schrapping van vakgebonden eindtermen

De minister verklaart verder dat het voorstel tot schrapping van enkele vakgebonden eindtermen voor de tweede en derde graad van het studiegebied Algemene vorming van het secundair onderwijs voor sociale promotie de schrapping van de eindtermen lichamelijke opvoeding omvat.

Deze eindtermen zijn volgens de minister belangrijk in het leerplichtonderwijs. Zij maken deel uit van een concept dat jongeren een brede en harmonische persoonsvorming geeft, een vorming gericht op een actieve, kritische deelname aan het maatschappelijke leven en een voorbereiding op een verdere studieloopbaan of een vlotte intrede in het beroepsleven. Zij nemen een belangrijke plaats in in het ontwikkelingsproces van kinderen en jongeren.

De volwassen cursist die via het tweedekansonderwijs een diploma secundair onderwijs wil behalen, is geen jongere in een ontwikkelingsproces.

3. Motivering voor de schrapping of aanpassing van vakoverschrijdende eindtermen

De eigenheid van de cursisten in het onderwijs voor sociale promotie heeft volgens de minister ten minste twee belangrijke kenmerken. Ten eerste zijn alle cursisten volwassenen. Ten tweede gaat het voor de opleidingen van het studiegebied Algemene vorming vaak over laaggeschoolde volwassenen. Voor deze cursisten is het niet alleen belangrijk dat zij hun diploma secundair onderwijs behalen, maar ook dat zij kansen krijgen om zich op professioneel, sociaal en educatief vlak verder te ontplooiën. Om deze redenen, zo stelt hij, worden een aantal vakoverschrijdende eindtermen die gelden voor het voltijds secundair onderwijs, geselecteerd of aangepast voor het studiegebied Algemene vorming.

De minister vervolgt dat vakgebonden eindtermen in de modules van de opleidingen van het studiegebied Algemene vorming onvoldoende garantie bieden voor het aanbieden van een voldoende brede basisvorming. Om in de huidige samenleving te functioneren en eraan te participeren is voor hem meer nodig dan alleen de kennis, vaardigheden en houdingen

die worden aangereikt via de eindtermen in de modules. Het gaat dan meestal om actuele maatschappelijke evoluties en problemen en om brede vakoverschrijdende competenties. De vakoverschrijdende eindtermen zijn een soort vangnet waarin deze waardevolle en maatschappelijk relevante inhoud gestructureerd kunnen worden behandeld.

De vakoverschrijdende eindtermen zijn minimumdoelen die niet specifiek behoren tot een vakgebied. Zij zullen in het traject van de basisvorming nagestreefd worden. Dit betekent dat zij in sommige of in alle modules van de basisvorming aan bod kunnen komen en/of door middel van moduleoverschrijdende activiteiten kunnen worden nagestreefd. Een Centrum voor Volwassenenonderwijs (CVO) heeft de maatschappelijke opdracht de vakoverschrijdende eindtermen bij de cursisten na te streven – de inspanningsverplichting – maar bepaalt zelf hoe zij dit doet.

De minister verduidelijkt dat in de memorie van toelichting bij voorliggend ontwerp van decreet nader toelichting wordt verstrekt bij de krachtlijnen en de criteria die werden gehanteerd voor de selectie van de vakoverschrijdende eindtermen die voor het studiegebied Algemene vorming van het secundair onderwijs voor sociale promotie zijn behouden en/of aangepast voor de doelgroep van volwassenen. Het betreft de vakoverschrijdende eindtermen leren leren, sociale vaardigheden, vorming tot burgerzin, gezondheidseducatie en milieueducatie.

De vakoverschrijdende eindtermen die op basis van deze selectie niet zijn weerhouden, worden voor het volwassenenonderwijs geschrapt. Het gaat hier onder meer over de vakoverschrijdende eindtermen muzisch-creatieve vorming en technisch-technologische vorming.

De minister besluit dat hij om de schrappingen en aanpassingen van de eindtermen voor het studiegebied Algemene vorming van het secundair onderwijs voor sociale promotie te laten gelden vanaf 1 september 2007, de parlementsleden vraagt een laatste formele voorwaarde te vervullen en het besluit van de Vlaamse Regering van 26 januari 2007 betreffende de modulaire structuur van het studiegebied Algemene vorming te bekrachtigen.

II. ALGEMENE BESPREKING

De heer *Ludo Sannen* is van mening dat voorliggend decreet het begin is van een moeilijk proces. Een 14-tal dagen terug heeft de minister naar aanleiding van de peilingproeven over het vak biologie in een radio-interview tot driemaal toe verklaard dat het Vlaams Parlement verantwoordelijk is voor het vastleggen

van de eindtermen. Enerzijds vindt hij dit terecht, maar anderzijds verwijst hij naar het prille begin van de invoering van de eindtermen waarbij de afspraak werd gemaakt dat het parlement als afsluiting van een langdurig proces een besluit van de regering zou bekrachtigen.

Hij voelde zich tot vandaag slechts beperkt verantwoordelijk voor de inhoud van de eindtermen vermits het parlement het daaraan voorafgaand proces onmogelijk volledig kan beoordelen. Bovendien kan het parlement het besluit van de regering enkel bekrachtigen en kan het moeilijk ingrijpen in de eindtermen zelf. Hij herinnert eraan dat hij, als toenmalig parlements lid in de oppositie, voorstander was om dergelijke besluiten niet te moeten bekrachtigen, juist omdat het parlement er weinig of geen greep op had en er ook slechts beperkt kon op aangesproken worden.

Hij verwijst in dit kader naar het inspectieverslag 'Onderwijsspiegel 2005-2006' dat aantoont dat er heel wat incongruentie bestaat tussen wat een school daadwerkelijk kan realiseren en de eigenlijke eindtermen. De inspectie stelt daarin dat de eindtermen niet allemaal globaal maar gefaseerd tot stand zijn gekomen en best eens geëvalueerd zouden worden. Toch blijkt dat de eindtermen van het secundair onderwijs gewoon worden overgenomen in het volwassenenonderwijs met weglating van een aantal waar dit voorliggend decreet eigenlijk over handelt.

Als gevolg van de uitspraken van de minister voelt de heer Sannen zich uitdrukkelijk voor zijn verantwoordelijkheid gesteld. Daarom heeft hij getracht om bij het voorliggend decreet een beter inzicht te krijgen in de inhoud van de eindtermen voor de opleidingen van het studiegebied Algemene vorming van het secundair onderwijs voor sociale promotie. Hij stelde evenwel vast dat het begrijpen en lezen van die eindtermen quasi onmogelijk is. De eindtermen zelf die in bijlagen werden opgenomen, werden – omwille van de hoeveelheid bijlagen en papier die daarmee gepaard gaat – niet toegevoegd aan het gedrukte stuk van voorliggend decreet, maar ter inzage gelegd bij het Decreetgevend Secretariaat van het parlement. Die bijlagen, zoals bijvoorbeeld bijlage XI De modulaire opleiding 'Algemene vorming TSO3', bevatten tabellen met allerlei nummers die verwijzen naar de eindtermen algemeen secundair onderwijs die men eerst moet opzoeken om te weten waarvoor die nummers staan.

Het is voor de heer Sannen bovendien niet duidelijk hoe men de eindtermen van het algemeen secundair onderwijs kan vertalen naar het volwassenenonderwijs dat modulair is opgebouwd. Hij vermoedt dat de vermelde tabellen een vertaling zijn van de vakeindtermen naar modules, maar stelt dat die omzetting

onverstaanbaar is.

Als voorbeeld heeft de heer Sannen de eindtermen van de modulaire opleiding ‘Algemene vorming TSO3’ genomen omdat hij bij deze module enkele vragen heeft. Het is volgens hem voor een cursist vrij zwaar indien deze via het volgen van de module algemene vorming gecombineerd met personenzorg zijn secundair diploma wil halen. Hij is van mening dat een deel van de vakoverschrijdende eindtermen bij algemene vorming, sowieso ook in de eindtermen van personenzorg zitten. Die overlappingsen tonen aan dat een betere afstemming tussen de modules noodzakelijk is.

De heer Sannen refereert daarop aan protocol nr. 615 houdende de conclusies van de onderhandelingen die gevoerd werden in de gemeenschappelijke vergadering van sectorcomité X en van onderafdeling ‘Vlaamse Gemeenschap’ van afdeling 2 van het comité voor de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten op 21 november 2006 dat toegevoegd werd aan voorliggend stuk. Daarin staat dat de overheid zich engageert om in Onderwijsdecreet XVII de voorwaarden te bepalen waaronder de opleidingen TSO of BSO van de derde graad van andere studiegebieden die in combinatie met een opleiding Algemene vorming TSO of BSO van de derde graad van het studiegebied Algemene vorming kunnen leiden tot een diploma secundair onderwijs en dit met ingang van 1 september 2004.

Hij vraagt hoe de minister dit verder zal uitwerken. Voor de algemene vorming voor het ASO zijn er wel opsplitsingen, terwijl er voor bijvoorbeeld TSO quasi geen enkele opsplitsing is gemaakt. Waar kan het parlement zich daarover uitspreken als men daarvoor ook verantwoordelijk wordt gehouden?

De heer Sannen besluit dat hij met zijn tussenkomst de verantwoordelijkheden inzake de eindtermen juist heeft willen kaderen. Een bekrachtiging van een eindtermendecreet houdt immers ook in dat men zijn vertrouwen uitspreekt in de diensten en de regering die dit hebben voorbereid. Als achteraf blijkt dat die eindtermen omwille van evoluties terecht worden bijgestuurd, wil hij als Vlaams volksvertegenwoordiger niet aangesproken worden als integraal verantwoordelijke voor de inhoud ervan.

Mevrouw An Michiels stelt dat de Vlaams Belang-fractie telkens haar voorbehoud heeft gemaakt bij de eindtermen. In die zin vraagt haar fractie al lang een evaluatie en aanpassing. Zij is dan ook tevreden over voorliggend ontwerp van decreet omdat een aantal eindtermen worden geschrapt of aangepast aan de doelgroep.

Mevrouw Michiels sluit zich vervolgens aan bij een aantal opmerkingen van de heer Sannen. Haar fractie heeft in het verleden al dikwijls opgemerkt dat het parlement de besluiten van de regering inzake eindtermen via een bekrachtiging alleen maar kan goed- of afkeuren, en er inhoudelijk niets meer kan aan wijzigen, zelfs als uit discussies zou blijken dat aanpassingen noodzakelijk zouden zijn.

Ook mevrouw Michiels is van mening dat het voorliggend decreet een zeer moeilijk leesbaar stuk is. Het vergt heel wat ‘puzzeltijd’ en dus heel wat onderzoekstijd om te weten wat er via dit decreet bekrachtigd wordt. Het is volgens haar dan ook onrechtvaardig dat de minister achteraf stelt dat de parlementsleden maar moeten weten over wat ze gestemd hebben.

Antwoord van de minister

De *minister* bevestigt dat hij naar aanleiding van de peilingproef biologie in een interview onderlijnd heeft dat een minder goed peilingresultaat niet noodzakelijk een verwijt is aan de scholen, maar ook een verwijt kan zijn aan de ‘politiek’. Hij heeft de ‘politiek’ samengevat door de term ‘parlement’ te gebruiken. Hij geeft toe dat dit wellicht niet zo gelukkig was omdat men bij de concrete geschiedenis van de betrokken biologie-eindtermen de nodige bedenkingen kan hebben. Is de Dienst voor Onderwijsontwikkeling, DVO, destijds bij de opmaak ervan niet te ambitieus geweest? Heeft het departement Onderwijs voldoende nagedacht over de optelsom van de eindtermen? Hebben de toenmalige ministers daar voldoende over nagedacht?

Voorgaande vragen zijn volgens de minister terecht, maar om dit duidelijk te maken aan de kiezer stelt men – naar analogie met de verantwoordelijkheid van een regering – dat dit uiteindelijk de formele verantwoordelijkheid is van het parlement. De eindtermen zijn in se het resultaat van een politiek proces.

Voor wat de voorliggende eindtermen betreft, is de minister ervan overtuigd dat de heer Sannen die ook steunt. Het decreet bekrachtigt immers terechte vakoverschrijdende eindtermen en rationaliseert enigszins de eindtermen, zoals in het regeerakkoord staat.

De minister stelt dat het voorbeeld van de heer Sannen omtrent de Algemene vorming en personenzorg niet veralgemeend kan worden vermits het hier gaat over de basisvorming. De vakoverschrijdende eindtermen zijn gekoppeld aan de basisvorming. De modularisering in de CVO’s heeft tot gevolg dat de basisvorming losgekoppeld kan worden van alle andere mogelijke studiegebieden, zoals personenzorg. Die studiegebieden zitten in diverse CVO’s

terwijl de basisvorming in één CVO gegeven wordt. Dat laatste CVO kan daarom moeilijk verschillende vakoverschrijdende eindtermen hebben omdat er cursisten zouden kunnen komen van al die diverse studiegebieden. Bovendien is er aan de vakoverschrijdende eindtermen alleen een inspanningsverplichting gekoppeld en moet men dit los zien van het studiegebied. Het zijn thema's waar het CVO aan werkt. Bovendien kan een CVO dat alleen een specifiek studiegebied heeft, daar ook aan werken.

Replieken

De heer *Ludo Sannen* vraagt of men voor bepaalde technische opleidingen, zoals personenzorg, niet beter een geïntegreerde opleiding maakt die tegelijkertijd zowel het technische als het algemeen vormende element omvat. Die opleiding zou dan een diploma secundair onderwijs kunnen afleveren zoals het dagonderwijs. Hij meent dat dit voor bepaalde typische beroepsopleidingen, zoals opvoedkunde, het minimum kwaliteitsniveau is dat men van iemand die ingezet wordt in een dergelijk beroep, kan verwachten.

De *minister* reageert dat wanneer men deze redenering doortrekt, men terug zal moeten werken met lineaire opleidingen. De keuze voor modularisering is gebaseerd op de overdraagbaarheid die daardoor mogelijk wordt gemaakt. Hij wil het mogelijk maken dat mensen op een flexibele manier niet alleen een tweede kans kunnen nemen, maar ook specifieke professionele competenties kunnen ontwikkelen en daarvoor gediplomeerd worden.

Als men kiest voor een modulaair systeem, moet men er rekening mee houden dat mensen op de ene plaats een basisvorming en elders een specifieke opleiding kunnen volgen. Daarom wordt er geen rekening gehouden met de specificiteit van de cursisten die de basisvorming volgen.

Voor wat de opmerking inzake de personenzorg betreft, gaat de minister ervan uit dat men in die opleiding zaken als communicatievaardigheden, respect, deontologie en dergelijke meegeeft. Die zaken zullen wellicht overlappen met elementen uit de vakoverschrijdende vakken van de basisvorming. Bovendien zijn die zaken dan wel essentieel voor iemand die personenzorg volgt, maar niet iedereen die personenzorg volgt, zal ook de basisvorming volgen.

De heer *Ludo Sannen* werpt de vraag op of het diploma personenzorg niet automatisch een geïntegreerde opleiding moet omvatten. Met het certificaat van de opleiding personenzorg alleen kan men nergens terecht. Dit geldt wel voor opleidingen als garage of bouw. Hij wil duidelijk maken dat men de

opleiding personenzorg zou moeten upgraden met bepaalde elementen uit de algemene vorming omdat de opleiding personenzorg minstens het pakket algemene vorming moet bevatten om iemand als opvoeder te kunnen laten starten. Dit is voor de modules van andere nijverheidsopleidingen minder relevant.

De *minister* repliceert daarop met een voorbeeld: iemand die om een of andere reden mislukt in zijn secundaire schoolloopbaan en geen notie heeft van Frans en Engels, komt in de opleiding personenzorg. Een dergelijk iemand heeft alvast de algemene competenties mee waardoor hij de basisvorming niet meer nodig heeft. Een dergelijk iemand kan men daarop geen diploma secundair onderwijs geven vermits hij geen enkele notie van Frans en Engels heeft. Om een diploma secundair onderwijs uit te reiken, moet men hoe dan ook de basisvorming passeren.

Iemand die een welbepaalde opleiding volgt op een welbepaald niveau, kan volgens de minister ook niet zomaar het diploma secundair onderwijs krijgen, tenzij men de garantie heeft dat de persoon in kwestie die zaken meeheeft die men in het secundair onderwijs meegeeft. Men moet dus voorzichtig zijn met te stellen dat een opleiding zoveel algemene competenties met zich meebrengt dat het de waarde zou hebben van een diploma secundair onderwijs.

Volgens de heer *Ludo Sannen* toont dit debat aan dat een bekrachtiging van voorliggend decreet heel wat met zich meebrengt en dat het parlement slechts zeer minimaal kan wegeen op dergelijke decreten. Dit laatste vormt voor hem weliswaar geen probleem vermits bepaalde bevoegdheden bij de regering en niet bij het parlement moeten liggen, op voorwaarde dat de verantwoordelijkheden ook juist gedeeld worden.

III. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Artikel 1

Bij dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het artikel wordt unaniem aangenomen met 14 stemmen.

Artikelen 2 en 3

Bij deze artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd.

De artikelen worden aangenomen met 9 stemmen,
bij 5 onthoudingen.

IV. STEMMING OVER HET GEHEEL

Het ontwerp van decreet tot bekrachtiging van de
schrapping en de aanpassing van eindtermen voor
het studiegebied Algemene vorming van het secundair
onderwijs voor sociale promotie wordt aangenomen met 9 stemmen, bij 5 onthoudingen.

De verslaggever,

De voorzitter,

Cathy
BERX

Monica
VAN KERREBROECK
